

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
УПРАВЛІННЯ МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ГО «КВАДРИВІУМ»
ГО «ДИПЛОМАТИЧНИЙ ЦЕНТР»

Quadrivium

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ
XI Міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених

24 листопада 2017 року
м. Чернівці

Редакційна колегія:

Лукул Т. Я. – доктор політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Добржанська О. О. – кандидат політичних наук, асистент кафедри міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Бурейко Н. М. – кандидат політичних наук, дослідник Центру управління та культури Європи Університету Сент Галлена

Катеринчук П. М. – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародної інформації ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Макар В. Ю. – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Павлюк М. В. – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Циганюк В. М. – студентка 4 курсу спеціальності «Міжнародні відносини» ЧНУ ім. Ю. Федьковича (науковий редактор)

Кадельник А. В. – студент 5 курсу спеціальності «Міжнародні відносини» ім. Ю. Федьковича

Банар А. М. – студентка 4 курсу спеціальності «Країнознавство» ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Актуальні проблеми зовнішньої політики України: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених, Чернівці, 24 листопада 2017 р. – Чернівці, 2017. – 170 с.

До збірника увійшли матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми зовнішньої політики України» (Чернівці, 24 листопада 2017 р.).

Роботи опубліковано в авторській редакції. Оргкомітет не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в рукописах. Для науковців, аспірантів та студентів.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА УКРАЇНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ. ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ДИПЛОМАТИ. ПУБЛІЧНА, КУЛЬТУРНА ТА ЕКСПЕРТНА ДИПЛОМАТІЯ

1. <i>Аріна Банар</i> Зростання міжнародної суб'єктності України	3
2. <i>Анніта Бербенюк</i> Іван Франко про єдність української нації	5
3. <i>Богдана Дробна</i> Народна дипломатія: дефініція, методи, перспективи розвитку в Україні	7
4. <i>Олена Єгорова</i> Академічні та культурні обміни як невід'ємна частина публічної дипломатії США у XXI столітті	10
5. <i>Людмила Новоскольцева</i> Національна ідентичність як основа національної держави	12
6. <i>Марія Пащак</i> Електронне урядування як глобальна тенденція	14
7. <i>Степан Прийдун</i> Концепція багатовекторності у зовнішній політиці України: основні здобутки та прорахунки української дипломатії	16
8. <i>Анастасія Проценко</i> Основні підходи до визначення феномену етнічності	18
9. <i>Оксана Сайко</i> Культурна дипломатія України після Революції Гідності.....	20
10. <i>Артур Святий</i> Становлення дипломатичної служби України	22
11. <i>Ольга Ткачук</i> Портрет Геннадія Удовенка як дипломата і політика	24
12. <i>Оксана Хоміцька</i> Анатолій Зленко як визначний дипломат та політик	27

СЕКЦІЯ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН

1. <i>Тетяна Барашкова</i> Референдум у Каталонії: сепаратизм чи реалізація права нації на самовизначення	29
2. <i>Анастасія Ватаманюк</i> Західний середземноморський коридор «Марокко-Іспанія» для біженців з країн Африки	31
3. <i>Богдан Відрай</i> Еволюція колективної безпеки в XX ст.	32
4. <i>Гліб Волоський</i> Проблеми інтерпретації поняття «гібридна» війна	34
5. <i>Катерина Гей</i> Міжнародні правові стандарти у сфері боротьби з тероризмом	37

2. *E-Government in support of sustainable development*. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2016>

3. *Internet usage statistics. The Internet big picture world internet users and 2017 population stats*. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-eu-egovernment-action-plan-2016-2020-accelerating-digital-transformation>

Summary

In the article, the author analyzes e-governance based on sources, which is a logical world process that occurs with different performance on different continents. It has been established that the success of this process is determined by the material base, that is, the availability of telecommunication infrastructure and the willingness of people to use existing e-governance capabilities. The inclusion of individual countries and international organizations of e-governance in the development strategy indicates that this process is effective and one that will allow public institutions to become more open, transparent and provide better services.

Степан Прийдун

Тернопільський національний педагогічний університет

ім. В. Гнатюка

pryidun@tnpu.edu.ua

Концепція багатовекторності у зовнішній політиці України: основні здобутки та прорахунки української дипломатії

Синхронізація в часі становлення незалежності України з кардинальними трансформаціями в системі міжнародних відносин, складне геополітичне становище нашої держави та тривалий період відсутності власної державності перетворили зовнішню політику на ключовий інструментарій утвердження та забезпечення суверенітету України.

Створення незалежної держави вимагало формування власної зовнішньополітичної доктрини, становлення зовнішньої політики на концептуальному рівні, а головне – визначення конкретної мети зовнішньополітичного курсу та розробки стратегії її досягнення. Проте суперечливість трансформації політичного режиму в Україні після проголошення незалежності в 1991 р., а саме збереження влади в руках колишніх комуністів, відсутність досвіду державного управління нечисленної групи націонал-демократів в парламенті, амбівалентні орієнтації більшості українських громадян, для яких подолати спадщину радянської політичної культури виявилось важче, ніж зробити вибір у бік незалежності, значно ускладнила процес визначення зовнішньополітичної орієнтації Києва на міжнародній арені [3].

Очевидно, що поява та легітимізація нового суб'єкта міжнародних відносин викликала занепокоєння не лише в Росії, яка після розпаду СРСР фактично отримала карт-бланш на дії на пострадянському просторі від західних партнерів як компенсацію за поразку у холодній війні, але й США, які переймалися долею третього ядерного потенціалу в світі та не бажали розширення ядерного клубу.

Саме тому, зовнішня політика України формувалась та реалізовувалась на основі балансування між Заходом та Росією, яке оформилось в позаблоковому статусі нашої держави, а згодом і концепції багатовекторності зовнішньополітичного курсу. Це в свою чергу було зумовлено не лише зовнішньополітичними реаліями, але й внутрішньополітичними процесами, а саме неформальним компромісом між колишніми комуністами та націонал-демократами, багатовекторність розглядалась представниками цих сил як спосіб досягнення ними своїх цілей, які кардинально відрізнялися.

Хоча класичний варіант багатовекторності асоціюється з Л. Кучмою, на нашу думку, її політико-правову основу було закладено Постановою Верховної Ради «Про основні напрямки зовнішньої політики України» 2 липня 1993 р., яка не окреслювала стратегічних і навіть пріоритетних векторів зовнішньополітичного курсу, але залишалась чинною 17 років, до прийняття Закону України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики».

Незважаючи на це, багатовекторність сприяла легітимізації України на міжнародній арені, «цивілізованому розлученню» з РФ та дистанціювання від її геополітичних проєктів, спрямованих на реанімацію СРСР. Найбільш успішний період української багатовекторності припадає на 1995–1999 рр., який відзначається активізацією відносин з США, створення міждержавної комісії Кучма-Гор, інтенсифікація діалогу з ЄС, підписання Хартії про особливе партнерство з НАТО в 1997 р., яка синхронізувалась в часі з підписанням «Великого Договору» з РФ.

Більше того, саме в 1997 р. Київ за підтримки Вашингтона розпочав оформлення організації ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова), економічною основою якої була каспійська нафта, а однією з форм активності – будівництво нафтопроводу Баку – Тбілісі – Джейхан – першого на пострадянському просторі, який пройшов в обхід РФ. Це значно посилило позиції Києва на пострадянському просторі, який поступово перетворювався на реальну геополітичну альтернативу Москві [2].

Проте «касетний скандал» та звинувачення України у постачанні «Кольчуг» Іраку, а відтак і загострення внутрішньополітичної ситуації позбавили Київ підтримки Заходу, фактично Україна опинилась в

«євроатлантичній ізоляції», символом якої став празький саміт НАТО 2002 р., на якому організатори змушені були розсаджувати лідерів країн-учасників за французьким алфавітом, аби Президенти США і України не опинилися поруч [1].

Це призвело до глибокої кризи багатовекторності та активізації російського вектора, про що свідчить участь Києва у формуванні Єдиного економічного простору. Поглиблення внутрішньополітичної кризи в середині України сприяло ще більшому посиленню політичної, економічної та інформаційної експансії РФ на Україну.

Отже, концепція багатовекторності сприяла розбудові державності та легітимізації суб'єктності України у міжнародних відносинах, проте внутрішньополітичні протистояння та неформальні компроміси в середині українського політикуму перетворили багатовекторність з тактичного способу адаптації до нових геополітичних умов на багаторічну зовнішньополітичну стратегію, яка нездатна витримувати різкі однобічні рухи.

Список використаних джерел:

1. Алексієвцев М. Зовнішня політика України: від багатовекторності до безальтернативності / М. Алексієвцев, Я. Секо // Україна—Європа—Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. — Вип. 17: 25-й річниці Незалежності України присвячено. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. — С. 34–49.
2. Магда Є. Цюстий. Спогади про майбутнє / Є. Магда. — Харків: Книжковий Клуб «КСД», 2017. — 208 с.
3. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформації політичного режиму в Україні (1991–2014): монографія / Ю. В. Мацієвський. — Чернівці: Книги — ХХІ, 2016. — 552 с.

Summary

The author analyzed the main achievements and mistakes of the concept of multi-vector of the foreign policy of Ukraine.

Анастасія Проценко

Науковий керівник — д.політ.н., доц. Лупул Т. Я.

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

protsenko.n.v@gmail.com

Основні підходи до визначення феномену етнічності

Впродовж багатьох років „етнічність” є ключовим поняттям цілої низки наукових дисциплін (антропології, етнології, соціології,